

Değerli Bilim İnsanları,

Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi'nin 2022 yılı Nisan sayısından merhaba.

Uzun zamandır görmediğimiz soğuk ve karlı bir kış mevsiminden sonra (kış mevsiminin olması gerektiği gibi) havalar yavaş yavaş ısınmaya ve doğa uyanmaya başladı. Kış döneminde ülkemizin genelinde iyi bir kar yağışı oldu. Bu kimi yerlerde hayatı olumsuz yönde etkilese de geçen yıllarda yaşanan kuraklık nedeniyle kar yağışı ilaç gibi geldi. Toprak suya doydu, kuruyan pınarlar ve kaynaklar yeniden akmaya başlayacak. Bugünlerde doğada trekking yapmanın tam zamanı...

İklim değişikliği dünyanın her yanında daha fazla hissedilmeye başlandı. İklim değişikliğinin sonuçları olan ekstrem hava olayları (aşırı sıcaklar, aşırı yağışlar, uzun süreli kuraklıklar vb) giderek daha fazla görülmektedir. Bu konuda ileriye dönük iyimser değil kötümser tahminler daha fazla ağırlık kazanmaktadır. Peki neden?

Dünya ikliminde geçmişte de büyük değişiklikler yaşanmış, yüzbinlerce yıl süren buzul çağının günümüzden 12500 yıl önce etkisini yitirmesiyle Bereketli Hilal olarak da tanımlanan Ortadoğu ve ülkemizin Güneydoğu Anadolu Bölgesini de içine alan yerde yerleşik yaşam başlamıştır. Periyodik olarak daha yağışlı ya da daha sıcak yıllar görülmektedir. Bunlar doğal sürecin bir parçası olarak şekillenmektedir. Fakat son 100-150 yılda gelişen ve giderek de ağırlaşan iklim değişikliği doğal olmaktan çok insan eliyle ilişkilidir.

Günümüzde iklim değişikliğine yol açan sera gazlarının başlıca kaynağı Fosil yakıtlar (kömür, petrol, doğalgaz) olup, bu yakıtlara bağımlılık üst düzeyde sürmeye devam etmektedir. Fosil kaynaklı yakıtların kullanımı sınırlandırılmaya çalışılsa da, fosil yakıtların yerine konabilecek yenilenebilir enerji kaynakları hala emekleme döneminden ileriye geçememektedir. Aynı zamanda artan insan nüfusu ve tüketim; fosil kaynaklı yakıtlara olan bağımlılığı daha da artırmaktadır. Bu döngü iklim değişikliğini hızlandırmaktadır.

Günümüzde yaşanan iklim değişikliği büyük ölçüde insan eliyle oluşturuluyorsa, sorunun çözümü de insana bağlıdır. İklim değişikliğini yavaşlatmak, durdurmak ve geriye döndürmek için ne yapmalıyız?

Sorunun cevabı basit ama cevabın uygulaması basit değil. Bununla beraber başka seçenek de yok elimizde.

Öncelikle dünyada nüfus artışının frenlenmesi gerekiyor. İsteddiğimiz kadar çocuk yapma lüksümüz yok. Burada büyük bir çelişki bulunmaktadır. Gelişmiş ülkelerde ailelerin daha fazla çocuk yapabilme imkanı varken doğurganlık ciddi oranda azalmış, buna karşın gelişmemiş ülkelerde, yoksulluk ne kadar fazla ise, doğurganlık ve nüfus artışı da o kadar fazladır. Bu yaman bir çelişki olup, geri kalmış ve yoksul ülkelerde nüfusun kontrol altına alınması gerekmektedir. İkinci olarak tüketimin frenlenmesi gerekmektedir. Ne kadar çok tüketim o kadar çok üretim ve enerji kullanımı demektir. Burada özellikle aşırı tüketim yapan ülkelerin, ülkeler içinde grupların tüketim çılgınlığından uzaklaşması gerekir. Yaşadığım kentte bir alışveriş merkezinin çıkış kapısında "*Alışveriş yapılan gün, mutlu gündür*" yazısı yazılmış, on metre uzaktan okunabilecek büyüklükte. İnsanların daha çok tüketime değil, daha az şeye ihtiyaç duyarak yaşayacağı bir anlayışa motive edilmesi gerekir. Burada günlük temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ya da karşılamakta zorlanan ülke ve insanların ihtiyaçlarını karşılayacak bir paylaşım ortamının oluşturulmasını sağlayacak uluslararası ve ulusal politikalara öncelik verilmelidir. Üçüncü olarak fosil kaynaklı enerji yerine yenilenebilir enerjinin üretimi ve kullanılmasını motive edecek politikalar yapılması gerekir. Güneş hem ülkemiz hem de bütün dünya için benzersiz ve sonsuz bir enerji kaynağı olarak her gün gökyüzünde durmaktadır. İnsanlığın ulaştığı teknolojik düzey; sadece güneş enerjisi kullanarak bütün ihtiyaçlarımızı karşılayabileceğimizi göstermektedir...

Değerli Bilim İnsanları,

Dünya biricik yaşam alanımız ve insan eliyle oluşturulan iklim değişikliği başta insan türünü tehdit etmektedir. Anadolu'nun büyük Filozofu Nasreddin Hocanın

fıkrasında dile geldiği gibi bastığımız dalı kesmekte inat edip durmaktayız. Böyle giderse sonuç kesin, ağaçtan düşeceğiz, ikinci bir sonuç yok. Bilimsel bilgi insanlığın elindeki en sağlam bilgi. İnsanın bilmek istemesi ve sonuçların nedenlerini ortaya koyma isteği bizi bilimsel çalışmalara yönlendiriyor. Yapacağımız bilimsel çalışmaların toplumun sorunlarına çare olması dileklerle,

Bilimsel ve dostça kalın...

Prof.Dr. C. Tayyar Şaşmaz

Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi
Editörü